

การวิเคราะห์ การยืนยันตัวตนทางสังคม (Peer-Based Social Verification) เพื่อเพิ่มความปลอดภัยของ Digital ID



การวิเคราะห์การยืนยันตัวตนทางสังคม (Peer-Based Social Verification) เพื่อเพิ่มความ
ปลอดภัยของ Digital ID

1. บทนำ

Digital ID ได้กลายเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ขาดไม่ได้ของเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงโลกออนไลน์ การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และการสื่อสาร [1] ทำให้การมี Digital ID ที่มั่นคงปลอดภัยและน่าเชื่อถือ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคส่วนที่มีความอ่อนไหว เช่น การธนาคาร การเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาล และอีคอมเมิร์ซ [2] ซึ่งต้องมีกระบวนการพิสูจน์และยืนยันตัวตนผู้ใช้งานที่เข้มงวดและน่าเชื่อถือ

นอกจากการตรวจสอบหลักฐานแสดงตนของผู้สมัครใช้บริการ อีกหนึ่งในแนวทางที่ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของ Digital ID คือ การให้ผู้ที่น่าเชื่อถือในสังคมหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สมัครใช้บริการ ช่วยในการยืนยันตัวตนและความน่าเชื่อถือของผู้สมัครใช้บริการ วิธีการนี้สามารถสร้างสภาพแวดล้อมและสังคมดิจิทัลที่ปลอดภัยและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2. แนวคิดการยืนยันตัวตนทางสังคม (Peer-Based Social Verification)

การยืนยันตัวตนทางสังคมหรือการยืนยันตัวตนโดยเพื่อน (Peer-Based Social Verification) เป็นแนวทางที่ใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์หรือเครือข่ายทางสังคมระหว่างผู้ใช้บริการปัจจุบันและผู้สมัครใช้บริการ

ใหม่ เพื่อยืนยันตัวตนและความน่าเชื่อถือของผู้สมัครใช้บริการใหม่ที่กำลังจะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของผู้ใช้บริการในระบบ

แนวคิดเรื่องการยืนยันตัวตนทางสังคมคือการที่บุคคลรับรองความสามารถหรือตัวตนของกันและกัน ซึ่งมักจะดำเนินการก่อนที่จะมีการแนะนำหรืออ้างอิงบริการใด ๆ [3] แนวคิดนี้มีรากฐานมาจากกระบวนการที่ไม่เป็นทางการที่พบเห็นได้ในประวัติศาสตร์ เช่น สมาคมวิชาชีพที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสมาชิกจะรับรองคุณสมบัติและความน่าเชื่อถือของกันและกัน [3] โดยในบริบทปัจจุบัน การยืนยันตัวตนทางสังคมใช้ประโยชน์จากเครือข่ายที่เชื่อถือได้ ซึ่งมักจะเป็น การสอบถามที่ไม่เป็นทางการระหว่างเพื่อนร่วมงาน หรือชุมชนในวงกว้าง ที่ผู้คนจะสอบถามเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะนิสัยของผู้อื่นที่อาจต้องทำงานด้วยแต่ไม่รู้จักเป็นการส่วนตัว [3]

3. การนำแนวคิดการยืนยันตัวตนทางสังคมมาใช้ในการเพิ่มความปลอดภัยของ Digital ID

วัตถุประสงค์หลักของการนำการยืนยันตัวตนทางสังคมมาใช้เพื่อเพิ่มความปลอดภัยของ Digital ID คือ การลดโอกาสในการปลอมแปลงตัวตนและการฉ้อโกงออนไลน์ รวมถึงอาจช่วยลดขั้นตอนที่ซับซ้อนในการสมัครใช้บริการได้ด้วย [5] การยืนยันตัวตนทางสังคมยังช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจในการใช้บริการดิจิทัล ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ประโยชน์ที่ได้รับจากการนำการยืนยันตัวตนทางสังคมมาใช้ เช่น

- **ความปลอดภัยที่เพิ่มขึ้น:** ช่วยป้องกันการฉ้อโกง การโจรกรรมข้อมูล การสวมรอยเป็นผู้อื่น และการสร้างบัญชีปลอม ได้ในระดับหนึ่ง [6]
- **ความสะดวกและประสิทธิภาพ:** ช่วยลดขั้นตอนที่ซับซ้อนในการลงทะเบียนผู้สมัครใช้บริการใหม่ โดยที่ยังคงความน่าเชื่อถือไว้ [8]
- **การปฏิบัติตามข้อกำหนด:** ช่วยเพื่อประสิทธิภาพและความเข้มงวดในการตรวจสอบตัวตนของผู้สมัครใช้ใหม่ เช่น KYC (Know Your Customer) และ AML (Anti-Money Laundering) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันอาชญากรรมทางการเงิน [4] [7]

การยืนยันตัวตนทางสังคมซึ่งใช้ประโยชน์จากการเชื่อถือผู้ให้บริการปัจจุบันในสังคมของระบบ ทำให้โครงสร้างทางสังคมนี้กลายเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ อย่างไรก็ตาม แต่การนำการยืนยันตัวตนทางสังคมไปใช้ในแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย อาจแตกต่างจากการนำการยืนยันตัวตนทางสังคมไปใช้ในภาคส่วนที่ต้องมีการควบคุมอย่างเข้มงวด เช่น ภาคราชการ [9] เนื่องจากความแตกต่างในความเสี่ยงที่ยอมรับได้และข้อกำหนดด้านกฎระเบียบต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อขอบเขตและลักษณะของการประยุกต์ใช้การยืนยันตัวตนทางสังคม

4. ตัวอย่างการใช้การยืนยันตัวตนทางสังคมในการเพิ่มความปลอดภัยของ Digital ID

ในการลงทะเบียนผู้สมัครใช้บริการใหม่ การตรวจสอบเอกสารแสดงตนหรือเอกสารสำคัญประจำตัวของ

ผู้สมัครใช้บริการใหม่ อาจมีความเสี่ยงจากการใช้เอกสารปลอม โดยเฉพาะหากเป็นการลงทะเบียนใช้บริการแบบออนไลน์ ในการแก้ปัญหานี้ ผู้ให้บริการสามารถใช้ประโยชน์จากการให้ผู้ให้บริการปัจจุบันที่รู้จักหรือเชื่อถือผู้สมัครใช้บริการใหม่ เป็นผู้ยืนยันข้อมูลและความมีตัวตนแท้จริงของผู้สมัครใช้บริการใหม่ ดังตัวอย่างนี้

ขั้นตอนการสมัครใช้บริการ WeChat [10]–[15]

1. ดาวน์โหลด WeChat จาก App Store หรือ Google Play
2. สมัครสมาชิกโดยการกรอกข้อมูลส่วนตัวและเบอร์โทรศัพท์
3. ตั้งรหัสผ่าน และยอมรับเงื่อนไขการใช้งาน
4. ยืนยันเบอร์โทรศัพท์ด้วย SMS OTP
5. เลือกวิธีการยืนยันตัวตน
 - ยืนยันตัวตนด้วยบัตรเครดิต/เดบิต
 - ให้เพื่อนที่มี WeChat สแกน QR Code ให้
 - ผูกบัญชีธนาคารเพื่อเปิด WeChat Pay
6. หากเลือก ให้เพื่อนที่มี WeChat สแกน QR Code ให้ จะมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ใช้ WeChat ที่สามารถสแกน QR Code ให้ผู้อื่นได้ ดังนี้
 - ใช้งาน WeChat มาแล้ว อย่างน้อย 6 เดือน (ถ้าเป็นผู้ใช้จีน) หรือ 1 เดือน (ถ้าเป็นต่างชาติ)
 - ไม่ได้ช่วยยืนยันใครในเดือนที่ผ่านมา
 - ไม่เคยถูกแบนจาก WeChat
 - (ถ้าเป็นผู้ใช้จีน) ต้องเปิดใช้งาน WeChat Pay แล้ว

จะเห็นได้ว่า การสมัคร WeChat ต้องผ่านขั้นตอนยืนยันตัวตน ซึ่งบางครั้งต้องให้ผู้ใช้ปัจจุบัน ช่วยสแกน QR Code เพื่อยืนยันว่าผู้ที่กำลังสมัครบัญชีใหม่เป็นผู้ที่เชื่อถือได้ อย่างไรก็ตาม การช่วยยืนยันตัวตนผู้อื่นอาจสร้างความเสี่ยงทางอ้อมให้กับตนเองได้ เช่น ความเป็นไปได้ที่จะถูกตรวจสอบหากเป็นผู้ที่ยืนยันตัวตนให้กับผู้ใช้บัญชีที่ละเมิดกฎ ดังนั้นการนำการยืนยันตัวตนทางสังคมมาใช้ ควรมีการกำหนดแนวทางป้องกันและแจ้งความเสี่ยงให้แก่ผู้ที่ช่วยยืนยันตัวตนให้แก่ผู้อื่น เช่น จำกัดจำนวนครั้งที่สามารถช่วยยืนยันได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรือแนะนำให้ช่วยยืนยันเฉพาะคนที่รู้จักจริงและหลีกเลี่ยงการรับจ้างยืนยันเพื่อลดความเสี่ยงของตนเอง รวมทั้งกำหนดบทลงโทษหากพบว่าผู้ที่ช่วยยืนยันตัวตนให้ มีส่วนร่วมในการกระทำผิดด้วย

5. สรุป

การยืนยันตัวตนทางสังคม (Peer-Based Social Verification) คือกระบวนการที่ใช้เครือข่ายความสัมพันธ์ของผู้ใช้บริการปัจจุบันเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของผู้สมัครใช้บริการใหม่ ซึ่งช่วยเสริมความ

ปลอดภัยของ Digital ID และลดความเสี่ยงจากการปลอมแปลงตัวตนและการฉ้อโกงออนไลน์ แนวทางนี้สำคัญ เพราะสร้างความมั่นใจทั้งต่อผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะในการทำธุรกรรมที่มีความอ่อนไหว เช่น ธุรกรรมด้านการเงิน ในการยืนยันตัวตนทางสังคม สามารถทำได้โดยให้ผู้ใช้บริการปัจจุบันที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ในการช่วยยืนยันให้ เช่น การสแกน QR Code ในกรณีของ WeChat อย่างไรก็ตาม การช่วยยืนยันให้ต้องมี ข้อกำหนดที่ชัดเจน เช่น จำกัดจำนวนครั้ง และแจ้งความเสี่ยงแก่ผู้ช่วยยืนยันให้ เพื่อป้องกันการใช้ระบบในทางที่ ผิด การกำหนดแนวทางเหล่านี้ทำให้ระบบมีความน่าเชื่อถือ ปลอดภัย และสร้างความเชื่อมั่นในสังคมดิจิทัล

อ้างอิง

- [1] M. Robles-Carrillo, “Digital identity: an approach to its nature, concept, and functionalities”, *Int. J. Law Inf. Technol.*, vol. 32, no. 1, p. eaae019, Jun. 2024.
- [2] S. McClune, “What Is Digital Identity? Definition & Key Risks”, Accessed: Jun. 30, 2025. [Online]. Available: <https://www.beyondencryption.com/blog/what-is-digital-identity-definition>
- [3] “Peer Verification Systems in Digital Protector Spaces | Internews”, Accessed: Jun. 08, 2025. [Online]. Available: <https://internews.org/wp-content/uploads/2024/11/Peer-Verification-Systems-in-Digital-Protector-Spaces.pdf>
- [4] “What Is Identity Verification and How Does it Work?”, Accessed: Jun. 30, 2025. [Online]. Available: <https://www.socure.com/glossary/identity-verification/>
- [5] “ทำความรู้จัก Digital ID คืออะไร? เรื่องใกล้ตัวที่ควรรู้”, Ditto. Accessed: Jun. 30, 2025. [Online]. Available: <https://dittothailand.com/th/dittonews/gov-what-is-digital-id/>
- [6] P. Tkhir, “What is Digital Identity Verification? Use Cases & Technologies”, Euristiq. Accessed: Jun. 30, 2025. [Online]. Available: <https://euristiq.com/what-is-digital-identity-verification/>
- [7] D. Antosz, “Digital identity verification: What it is and how it works”, Plaid. Accessed: Jun. 30, 2025. [Online]. Available: <https://plaid.com/resources/identity/digital-identity-verification/>
- [8] M. McKeown, “Digital Identity Verification”, Segpay. Accessed: Jun. 30, 2025. [Online]. Available: <https://segpay.com/blog/digital-identity-verification/>
- [9] J. Stepanov, “ID Verification in Social Media: Secure Your Social Network”, Regula. Accessed: Jun. 30, 2025. [Online]. Available: <https://regulaforensics.com/blog/social-media-identity-verification/>
- [10] WeChat Help Center, “How do I sign up for WeChat?”, WeChat. Accessed: Jun. 30, 2025. [Online]. Available: https://help.wechat.com/cgi-bin/micromsg-bin/oshelpcenter?opcode=2&id=120813euejvf141023eqnajz&t=help_center/w_topic_detail
- [11] WeChat Safety Center, “Sign-up for a WeChat Account”, WeChat. Accessed: Jun. 30, 2025. [Online]. Available: https://safety.wechat.com/en_US/article/GI7kDqSLQF6iM0nZ
- [12] WeChat Help Center, “How do I sign up WeChat if I need a friend to scan the QR code?”, WeChat. Accessed: Jun. 30, 2025. [Online]. Available: https://help.wechat.com/cgi-bin/micromsg-bin/oshelpcenter?opcode=2&id=180129ema3mz180129zvnneq&t=help_center/w_topic_detail
- [13] WeChat Help Center, “WeChat Login Security Verification”, WeChat. Accessed: Jun. 30, 2025. [Online]. Available: https://help.wechat.com/cgi-bin/micromsg-bin/oshelpcenter?opcode=2&id=200424RvA7ZJ200424uyeQfY&t=help_center/w_topic_detail
- [14] A. Andy, “Mastering Registration and Verification on WeChat: A Step-by-Step Guide”, getchip. Accessed:

Jun. 30, 2025. [Online]. Available: <https://getchip.com/mastering-registration-and-verification-on-wechat-a-step-by-step-guide/>

- [15] Abridge Academy, “How to verify your WeChat account for free”, Abridge Academy. Accessed: Jun. 30, 2025. [Online]. Available: <https://abridgeacademy.com/how-to-verify-your-wechat-account-for-free/>